

Beate Sjøfjell synes å ville destruere begrepet eierskap av aksjeselskaper, skriver advokat Dag Sørli Lund.

Vranglære fra vrang lærer?

«It's a beautiful thing, the destruction of words» sier karakteren Syme i George Orwells bok 1984. Man kan få lignende assosiasjoner fra debatten mellom Trygve Hegnar og professor Beate Sjøfjell om hvem som er eiere av aksjeselskaper. Sjøfjell synes å ville destruere begrepet eierskap av aksjeselskaper.

Hovedbudskapet til Sjøfjell er at oppfatningen om at det er aksjonærene som eier et aksjeselskap bygger på en misforståelse. Denne misforståelsen er «godt befestet og støttet av vanlig språkbruk i finansaviser, på børsen, i departementene og i dagligtale,» hevder hun.

Debatten førte til at Handelshøyskolen BI sendte ut pressemelding om at man i jusundervisningen der holdt fast ved den tradisjonelle lære om at «[a]ksjeselskaper eies av sine aksjonærer.» Man så ingen grunn til å endre på dette.

Sjøfjell står imidlertid på sitt og hevder hardnakket at «[s]elskapsrettslig er det aksjer aksjonæren eier. [...] En aksje er et finansielt instrument utstedt av et aksjeselskap.» Tilsvarende skriver hun at Hegnars syn om at aksjonærene er selskaps eiere, er «selskapsrettslig [...] galt.»

I sin anmeldelse av Sjøfjells doktoravhandling, skriver professor og advokat Filip Truyen blant annet: «Det mest fremtredende spørsmålet er om forfatterens teser egentlig er rettslig holdbare. Overgangene mellom juss og politikk og mellom

Finansavisen 23. februar.

hvordan retten er og hvordan den bør være, er ikke alltid helt klare i boken.»

Det samme kan etter min oppfatning også sies om Sjøfjells påstand om at aksjonærene ikke er eiere av selskapet. Basert på de tilgjengelige rettskilder synes påstanden rettslig uholdbar. I forarbeidene

» Dette er uttrykk for en form for «value choices» som Sjøfjell selv kritiserer andre for å ha foretatt

til aksjeloven står blant annet følgende: «En "aksje" er en betegnelse på en eierandel i et aksjeselskap. Aksjebrevet er navnet på et dokument som gir et ytre uttrykk for denne eierandelen.»

Tilsvarende fremgår følgende av standardverket i norsk aksjeselskapsrett Aksjeloven og allmennaksjeloven: «Selskapet eies av aksjeeierne, som i første rekke utøver sin myndighet gjennom generalforsamlingen, personlig eller ved fullmektig.» (side 28).

Endelig står følgende å lese i

BIERSKAP: I forarbeidene til aksjeloven står blant annet følgende: «En "aksje" er en betegnelse på en eierandel i et aksjeselskap.»

aksjeloven § 13-24: «Har to aksjeselskaper samme eier, som eier samtlige aksjer i selskapene kan disse vedta en fusjonsplan [...]» Loven forutsetter her klart nok at eier av aksjene også er eier av selskapet. Hva Sjøfjell vil innvende mot slike argumenter, kan man anta hvis man leser i hennes doktoravhandling «Towards a Sustainable European Company Law»: «Company law researchers who say that companies are the shareholders' property whose only purpose is to

maximize shareholders' profit, and who use this position as a basis for their research, have either made some unsubstantiated value choices, or - more likely - have, without reflection, accepted these postulates as facts, devoid of normative content. However, such postulates are neither facts nor value neutral.» (side 4)

Det kan så være, men i så fall må man forstå Sjøfjells argument påstand for å angå hvordan retten bør

være og ikke hvordan den er. Såkalt de lege ferenda i motsetning til de lege lata. Dette fremgår også delvis av hennes egne innlegg i debatten. Blant annet skriver hun: «[...] eierskapsmyten er problematisk fordi det er en del av en utvikling hvor aksjonærenes interesser har fått for stor plass med fare for at selskaper fokuserer for snevert og kortsiktig på profitt for aksjonærene.»

Dette er uttrykk for en form for «value choices» som Sjøfjell selv kritiserer andre for å ha foretatt.

skriver artikkelforfatteren. Her fra en generalforsamling i REC.

ILLUSTRASJONSFOTO: IVÁN KVERME

Om Sjøfjell har rett i at en slik utvikling er problematisk, skal jeg ikke ta stilling til her. Det å betegne rettsstilstanden som en myte, gjør det ikke påstanden sann av den grunn. Uansett er hennes synspunkter ikke uttrykk for hva som er gjeldende rett. I denne omgang er det derfor Hegnar som står til laud, mens professoren stryker i alminnelig selskapsrett.

Dag Sørлие Lund, advokat i Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange

Dag Sørлие Lund.

FOTO: STEENSTRUP STORDRANGE